

Παιδιά με ειδικές ανάγκες... Όχι δεν είναι από άλλο πλανήτη.

Παιδιά με ειδικές ανάγκες. Παιδιά που έχουν πρόβλημα στη όραση την ακοή, την κινητικότητα, το λόγο και την επικοινωνία ,τη νόηση (νοητική υστέρηση). Παιδιά με αυξημένες ανάγκες σε επίπεδο φροντίδας λόγω των αδυναμιών τους, αλλά και παρεξηγημένα παιδιά. Γιατί παρεξηγημένα; Γιατί αποτελούν μια μερίδα του πληθυσμού άγνωστη για τον περισσότερο κόσμο. Γνωρίζουμε βέβαια την ύπαρξή τους, αλλά δε γνωρίζουμε καθόλου σε βάθος το πως λειτουργούν αυτά τα παιδιά. Και εξαιτίας αυτής της άγνοιάς μας, επηρεάζεται σημαντικά και η συμπεριφορά μας απέναντί τους. Οι γονείς αυτών των παιδιών έχουν, ανάμεσα στις άλλες δυσκολίες , να αντιμετωπίσουν και τις αντιδράσεις του κόσμου κάθε φορά που κυκλοφορούν στο δρόμο. Οίκτος, φόβος, επιφυλακτικότητα είναι μερικά από τα συναισθήματα που εγείρονται όταν έρχεται κάποιος για πρώτη φορά σε επαφή μαζί τους. Κάποιοι τα κοιτάζουν σα να ήρθαν από άλλο πλανήτη. Πολλές φορές έχω ακούσει φράσεις του τύπου : « Δεν μπορώ... πιάνεται η ψυχή μου όταν τα βλέπω», « Δε θα μπορούσα ποτέ να δουλέψω με τέτοια παιδιά... πώς αντέχουν αυτοί που το κάνουν;»...

Δε θα πω ψέματα. Κι εγώ όταν ήμουνα μικρότερη είχα ανάλογες αντιδράσεις. Κάθε φορά που έβλεπα έναν άνθρωπο με ειδικές ανάγκες ένιωθα ένα σφίξιμο στο στομάχι, λύπηση, επιφυλακτικότητα απέναντι σε κάτι που ήταν άγνωστο σε μένα. Η οπτική που έβλεπα τα πράγματα άρχισε να αλλάζει όταν άρχισα να μαθαίνω πράγματα πάνω στο θέμα. Η ριζική αλλαγή έγινε, όμως, όταν ήρθα σε άμεση επαφή με αυτά τα άτομα μέσω της δουλειάς μου. Το κλειδί, λοιπόν, για να αλλάξει η στάση του κόσμου απέναντί τους είναι η ενημέρωση, η εξοικείωση και άμεση επαφή. Έχουν δημιουργηθεί διάφορες δομές (ειδικά σχολεία, ιδρύματα κτλ.) προκειμένου να καλυφθούν οι ανάγκες αυτών των παιδιών και να τα βοηθήσουμε να αναπτυχθούν, να εξελιχθούν, να γίνουν πιο λειτουργικά. Κι αυτό είναι καλό. Από την άλλη, όμως, έχει γίνει κι ένα κακό. Έχει χαθεί η δυνατότητα της καθημερινής συνδιαλλαγής και αλληλεπίδρασης αυτών των ανθρώπων με τον υπόλοιπο πληθυσμό. Υπάρχει, δηλαδή, ένα είδος διαχωρισμού και απομόνωσης που μόνο κακό κάνει. Μόνο η άμεση επικοινωνία και η εξοικείωση μπορεί να επιφέρει αλλαγές στον τρόπο αντιμετώπισης των ανθρώπων με ειδικές ανάγκες. Και βέβαια χρειάζεται περισσότερη πληροφόρηση και η ανάπτυξη ενός μοντέλου παιδείας που ενημερώνει για τη διαφορετικότητα και σέβεται τη διαφορετικότητα. Το ζητούμενο άλλωστε είναι να ενσωματωθούν αυτά τα παιδιά στην κοινωνία και όχι να αποτελούν ένα ξεχωριστό κομμάτι της.

Ουσιαστικά εκείνο που πρέπει να θυμόμαστε είναι ότι τα παιδιά με ειδικές ανάγκες είναι ΠΑΙΔΙΑ. Οι άνθρωποι με αναπηρία είναι ΑΝΘΡΩΠΟΙ. Δεν είναι εξωγήινοι. Δεν ανήκουν σε κάποιο ιδιαίτερο είδος. Είναι σαν κι εσένα και σαν κι εμένα. Η διαφορά μας έγκειται στο ότι έχουν κάποιες ανάγκες διαφορετικές από τις δικές μας. Ξεχνάμε, όμως, το εξής. Κάθε άνθρωπος έχει τις δικές του ιδιαίτερες ανάγκες, γιατί κάθε άνθρωπος είναι μοναδικός και ξεχωριστός. Το ότι κάποιος έχει πιο αυξημένες και ιδιαίτερες ανάγκες δε σημαίνει ότι υστερούν σε κάτι ή ότι είναι λιγότερο άνθρωποι. Μπορούν να πετύχουν πράγματα στη ζωή τους, όπως όλοι μας, αν τους δώσουμε την ευκαιρία (π.χ. Helen Keller, Beethoven). Ακόμα, όμως, κι αν δεν επιτύχουν τίποτα από αυτά στα οποία δίνουμε εμείς αξία, πάλι δεν υπολείπονται σε κάτι. Το σίγουρο είναι ότι τα παιδιά με ειδικές ανάγκες έχουν, όπως όλοι μας, ανάγκη από καλοσύνη, φροντίδα, στοργή, σεβασμό, επικοινωνία, αγάπη. Ειδικά αγάπη... Θέλουν να λάβουν αγάπη, αλλά και να προσφέρουν αγάπη. Και πιστέψτε με έχουν

πολλή αγάπη μέσα τους. Ενδεχομένως να μη μπορούν να την εκφράσουν με τον τρόπο που ξέρουμε (π.χ. αυτιστικά παιδιά), αλλά υπάρχει και είναι έτοιμα να σας την προσφέρουν απλόχερα. Αν βάλετε στην άκρη τις προκαταλήψεις σας και το φόβο απέναντι στο άγνωστο και πλησιάσετε ένα τέτοιο παιδί, θα καταλάβετε τι εννοώ. Κάντε το και δε θα χάσετε.

Ελένη Κώστογλου

Ψυχολόγος